

Včasná logopedická intervencia

Mgr. Oríšková Gertrúda
Ambulancia klinickej logopédie
DFN Trieda SNP 1, Košice

Klinická logopédia

- je dynamicky sa vyvíjajúci moderný vedný odbor mladej vednej disciplíny, ktorá sa nezaobíde bez *tímového prístupu a interdisciplinárnej spolupráce* k osobám s narušenou komunikačnou schopnosťou
(medicína, lingvistika, pedagogika, psychológia, sociológia...)
- Klinická logopédia skúma zákonitosti *vzniku* (prečo?), *eliminácie* (ako odstrániť?) a *prevencie* (ako predchádzať?) NKS

Klinická logopédia

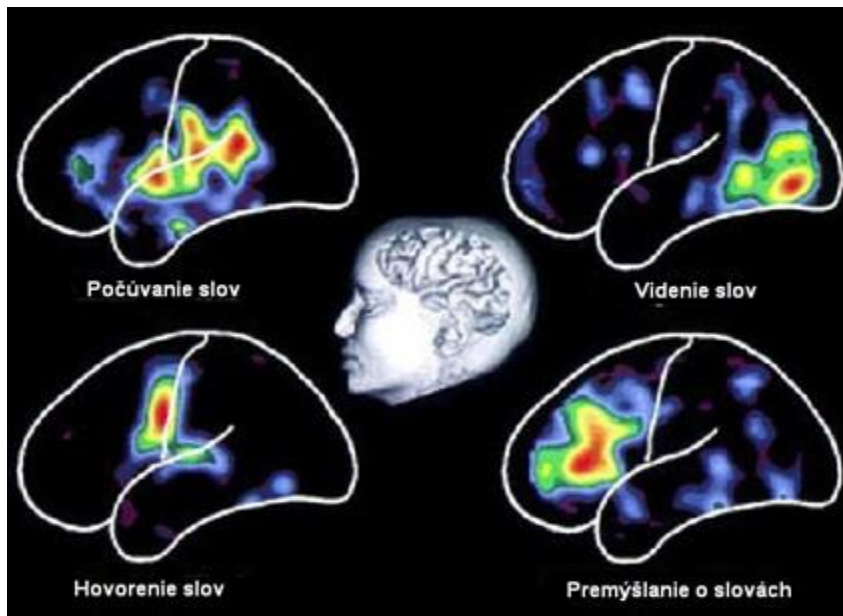
- je dynamicky sa vyvíjajúci moderný vedný odbor mladej vednej disciplíny, ktorá sa nezaobíde bez *tímového prístupu a interdisciplinárnej spolupráce* k osobám s narušenou komunikačnou schopnosťou
(medicína, lingvistika, pedagogika, psychológia, sociológia...)
- Klinická logopédia skúma zákonitosti *vzniku* (prečo?), *eliminácie* (ako odstrániť?) a *prevencie* (ako predchádzať?) NKS

Klinická logopédia

- Najvýraznejší posun vo vývoji klinickej logopédie zaznamenávame v *poslednom desaťročí 20. storočia*, kedy sa o logopédiu začali intenzívnejšie zaujímať psychológovia
- Predtým sa logopédia orientovala prevažne na *výslovnosť* a stredobodom záujmu logopédov bolo *hovorenie a porucha reči*
- Dnes sú doménou logopedického záujmu *všetky jazykové roviny a hlavne pragmatická rovina*, ktorú niekedy odborníci nebrali do úvahy. Preto dnes už nehovoríme o poruche reči, ale o *narušenej komunikačnej schopnosti* a stredobodom záujmu je *komunikácia*

VÝMENA INFORMÁCIÍ

Keď si dve osoby vymenia hodnotenie situácie, zladia dve rôzne stanoviská a výsledkom je spoločná reakcia (Beyer)

PREMENA MYŠLIENKY NA SVALOVÚ ČINNOSŤ (prof. Ostatníková)

Narušená komunikačná schopnosť

- O NKS hovoríme vtedy, ak je niektorá jazyková rovina alebo jazykové roviny sú narušené a negatívne ovplyvňujú komunikačný zámer človeka
- Cieľom logopedickej intervencie je
  - zistiť, *či sa vôbec jedná* o NKS
  - *odstrániť alebo zmierniť* NKS
  - *predchádzať* NKS

Základné druhy NKS

- Oneskorený vývin reči
- Narušený vývin reči
- Špecificky narušený vývin reči – vývinová dysfázia
- Symptomatické poruchy reči
- Poruchy hlasu
- Artikulačná porucha
- Poruchy prehĺtania
- Získané poruchy – afázia
- Narušenie plynulosti reči –
  - zajakavosť
- Špecifické poruchy učenia

Včasná intervencia – súčasný trend

Vek klienta (0 – 99 ☺)

! Dieťa vo veku 24 mesiacov (netvorí prvých 50 slov a nepokúša sa o prvé dvojslovné kombinácie)

napríklad :

- rizikové deti - 0 mesiacov-edukácia rodičov,poradenstvo
- (pseudo) ADHD
- porucha sluchu
- porucha porozumenia
- Autizmus

1970 – 1:5000

2016 – 1:86

Interakcia - schopnosť nadviazať komunikáciu

(komunikačný partner)

Porozumenie (od 8.mesiaca zámerná komunikácia)

- Lexikálno-sémanická rovina
- Morfologicko-syntaktická rovina
- Foneticko-fonologická rovina

Pragmatická rovina

Kognitívne schopnosti

(ako sa mozog učí, reaguje, sústreďí, triedi a spracováva informácie)

- *Interakcia* – schopnosť nadviazať komunikáciu

Reaguje na zvuky?

Sleduje manipuláciu s hračkou?

Rešpektuje vstup do hry?

Pozera do tváre ?

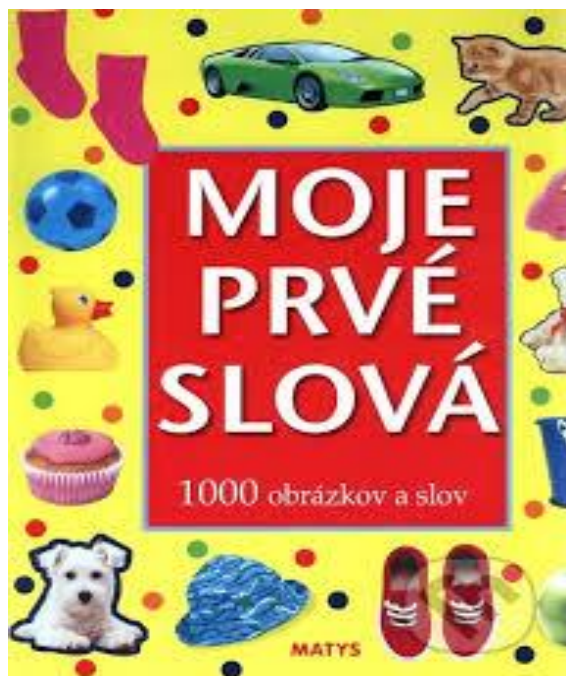
Podá hračku?

- *Reaguje na zvuky okolia ?*
- *Reaguje na zvuky reči?*
- *Sleduje hovoriacu osobu?*
- *Reaguje na oslovenie, zákaz,*
• *jednoduché príkazy?*
- *Identifikuje predmety, osoby... ?*
- *Identifikuje slovesá, vetu ?*

- Slovní zásoba
- Význam slov

- gramatika-skloňovanie
- štruktúra vety

Dieťa po 3.roku tvorí rozvité vety a súvetia. Ohýba slová a spontánne používa takmer všetky gramatické pravidlá materinského jazyka. Občasné chyby vo výpovediach sú normálne.

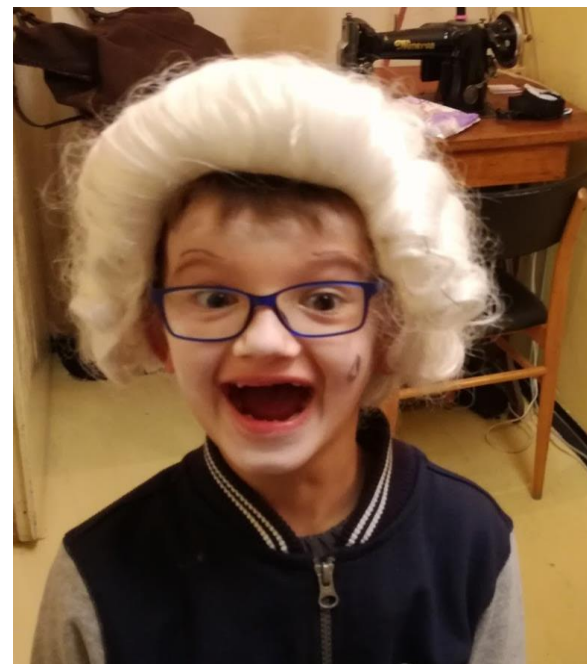
- *zvuková podoba reči*
- *fonologické procesy*

Zámena artikulačnej poruchy za

- syndróm deficitného fonologického programovania
- syndróm verbálnej dyspraxie
- myofunkčná porucha

- ***schopnosť použiť jazyk***

Využiť rovinu

Lexikálno-sémantickú

Morfologicko-syntaktickú

Foneticko-fonologickú

v praxi

Silvia Menyhart
PHOTOGRAPHY
SILVIA.MENYHART.NET

Oneskorený vývin reči

(do 3 rokov)

dieťa má 24 mesiacov
a slovnú zásobu menšiu
ako 50 slov, komunikuje

na neverbálnej úrovni,

prevažne dobre rozumie, ale používa

obmedzený počet slov

- Reakcie na meno
- Povedzme si to z očí do očí
- Vyladíme sa na rečovú úroveň dieťaťa
- Gestá pre lepšie porozumenie
- Opakovanie
- Sledujme záujem dieťaťa
- Výmena rolí alebo raz ja- raz ty
- Modelovanie

Narušený vývin reči

od 3 rokov

podpriemerná slovná zásoba

agramatické vety

chyby v používaní gramatických pravidiel

artikulačná porucha

Vývinové neplynulosťi

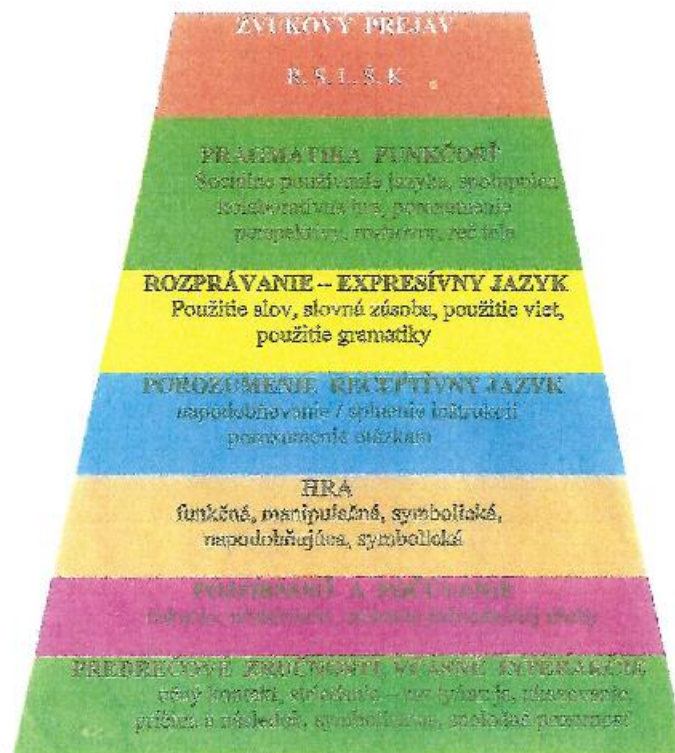
- medzi 2-4 rokom
- 70% detí
- reakcia okolia

Zajakávanie

- *Fonologicko-syntaktický syndróm* - narušené všetky jazykové roviny okrem pragmatickej
- *Syndróm deficitného fonologického programovania* hovorí plynule, dlhé vety ale nezrozumiteľne a dysgramaticky, porozumenie je dobré
- *Verbálna dyspraxia* - porucha motorického plánovania reči, porozumenie dobré, hovorí neobratne, komolí slová, krátke výpovede

- *Verbálna sluchová agnózia* - neschopnosť rozumieť hovorenú reč, ale chápanie neverbálnej komunikácie je dobré, pragmatika je primeraná
- *Lexikálno-syntaktický syndróm* artikulácia je dobrá, ťažkosti s hľadáním slov a formuláciou súvislej reči, tvoria krátke vety s jednoduchou gramatikou, problém s porozumením abstraktných slov
- *Sémanticko-pragmatický syndróm* - hovorí plynulo, má správnu výslovnosť, obsah výpovedí je bizarný, výskyt echolálií, porozumenie tiež narušené

ZÁVER

- Logopédia 21.storočia sa zaoberá NKS
- Trendom je včasná intervencia od 0 mesiacov
- Diagnostika a terapia sa zameriava na jazykové roviny: pragmatickú, L-S, M-S, F-F , porozumenie reči, na vyhľadávanie osôb s NKS, prevenciu a poradenstvo
- Logopéd - dieťa - rodič

